

Olay Geçmişi

31 Aralık 2019'da Dünya Sağlık Örgütü (WHO), Çin'li yetkililer tarafından Çin'in Hubei Eyaleti Wuhan şehrinde nedeni bilinmeyen pnömoni vakalarının tespit edildiği konusunda bilgilendirilmiştir. Daha sonra bu yayılmaya devam eden yeni bir koronavirüsün (2019-nCoV) neden olduğu bir solunum yolu hastalık salgını olarak tanımlanmıştır.

Koronavirüsler (CoV), soğuk algınlığından Orta Doğu Solunum Sendromu (MERS-CoV) ve Şiddetli Akut Solunum Sendromu (SARS-CoV) gibi daha ciddi hastalıklara kadar hastalıklara neden olan büyük bir virüs ailesidir. Wuhan şehrinde ortaya çıkan Yeni bir koronavirüs (nCoV), daha önce insanlarda tanımlanmamış yeni bir suştur.

DSÖ 21 Ocak 2020 tarihinden itibaren konuyla ilgili her gün düzenli olarak rapor yayınlamaktadır. En son raporunda 22 Ocakta yaptığı risk değerlendirmesini değiştirmeyerek salgının Çin için Çok Yüksek, bölgesel düzeyde Yüksek ve küresel düzeyde Yüksek olarak risk seviyelendirmesi yapmıştır. Şekil 1de vakaların dağıldığı ülkeler ve Tablo 1de vaka sıklıkları verilmektedir.

Kaynak: <https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/locations-confirmed-cases.html#map>

Şekil 1. Onaylanmış 2019-nCoV vakalarının bildirildiği ülkeler, bölgeler veya alanlar, 26 Ocak 2020.

- Çin
- Hong Kong
- Makao
- Tayvan
- Avustralya
- Fransa
- Japonya
- Malezya
- Nepal
- Singapur
- Tayland
- Kore Cumhuriyeti
- Amerika Birleşik Devletleri
- Vietnam

Tablo 1. Onaylanmış 2019-nCoV vakalarının bildirildiği ülkeler, bölgeler ve alanların sıklığı, 26 Ocak 2020.

WHO Bölge Ofisi	Ülke/Bölge/Alan	Onaylanmış Vakalar
Batı Pasifik	Çin*	1.985
	Japonya	3
	Kore Cumhuriyeti	2
	Vietnam	2
	Singapur	4
	Avustralya	4
	Malezya	3
Güney Doğu Asya	Tayland	5
	Nepal	1
Amerika Bölgesi	Birleşik Amerika Devletleri	2
Avrupa Bölgesi	Fransa	3
Toplam Onaylanmış Vakalar	Toplam	2.014

* Çin'de teyit edilen vakalar arasında Hong Kong SAR (5 teyit edilmiş vaka), Macau SAR (2 teyit edilmiş vaka) ve Taipei (teyit edilmiş 3 vaka) ile teyit edilen vakalar bulunmaktadır.

Kaynak: Novel Coronavirus (2019-nCoV) Situation Report-6. 26 January 2020.

Kaynak ve Yayılma

Başlangıçta, Wuhan'daki salgında bulunan hastaların çoğunun, büyük bir deniz ürünleri ve hayvan pazarıyla ilişkili oldukları bildirildi. Bununla birlikte, artan sayıda hastanın hayvan pazarlarına maruz kalmadıkları ve kişiden kişiye yayılmanın meydana geldiğine dair kanıtlar olduğu bildirilmektedir. Şu anda, bu virüsün insanlar arasında ne kadar kolay veya sürdürülebilir şekilde yayıldığı belirsizdir.

Hastalık Şiddeti

Doğrulanmış 2019-nCoV enfeksiyonları için bildirilen hastalıklar, çok az semptomu (belirti) olan veya hiç olmayan hastalardan ciddi derecede hasta ve ölmekte olan insanlara kadar değişmektedir. Aşağıdaki belirtiler görülebilmektedir:

- Ateş,
- Öksürük,
- Nefes darlığı.

Amerikan Hastalık ve Korunma Merkezleri (CDC) řu anda 2019-nCoV semptomlarının maruziyetten sonra 2 gün veya 14 gün içinde ortaya çıkabileceğine inanmaktadır. Bu, daha önce MERS virüslerinin kuluçka dönemi olarak görülen vakalara dayanmaktadır.

Önleme

řu anda 2019-nCoV enfeksiyonunu önleyecek bir aşı yoktur. **Enfeksiyonu önlemenin en iyi yolu bu virüse maruz kalmaktan kaçınmaktır.** řu anda, 2019-nCoV'un Türkiye'de yayıldığı tespit edilmedi, bu nedenle halkın alması için önerilen ek önlemler yoktur. Bununla birlikte, bir hatırlatma olarak, CDC, solunum virüslerinin yayılmasını önlemeye yardımcı olmak için daima aşağıdakileri içeren günlük önleyici eylemleri önermektedir:

- Ellerinizi en az 20 saniye boyunca sabun ve suyla yıkayın. Sabun ve su yoksa, alkol bazlı bir el dezenfektanı kullanın.
- Gözlerinize, burnunuza ve ağzınıza yıkanmamış ellerle dokunmaktan kaçının.
- Hasta olan insanlarla yakın temastan kaçının.
- Hasta olduğunuzda evde kalın.
- Öksürüğünüzü örtün veya bir mendile ile hapşırın, ardından mendili çöp kutusuna atın.
- Sık dokunulan nesneleri ve yüzeyleri temizleyin ve dezenfekte edin.

Tedavi

2019-nCoV enfeksiyonu için spesifik bir antiviral tedavi önerilmemektedir. 2019-nCoV ile enfekte olan kişiler semptomları hafifletmek için destekleyici bakım almalıdır. şiddetli vakalarda tedavi, hayati organ fonksiyonlarını desteklemeye özen göstermelidir.

2019-nCoV'a maruz kalabileceğini düşünen kişiler derhal sağlık uzmanına başvurmalıdır.

Risk Değerlendirmesi

İnsanlar arasında yeni virüs enfeksiyonlarının salgınları her zaman halk sağlığıyla ilgilidir. Bu salgınlardan kaynaklanan risk, insanlar arasında yayılıp yayılmadığı ve ne kadar iyi yayıldığı, ortaya çıkan hastalığın şiddeti ve virüsün etkisini kontrol etmek için mevcut tıbbi veya diğer önlemler (örneğin, aşı veya tedavi ilaçları) dahil olmak üzere virüsün özelliklerine bağlıdır.

Daha fazla bilgi edinmek için araştırmalar sürüyor, ancak 2019-nCoV'un kişiden kişiye yayıldığı bilinmektedir. Türkiye'de henüz virüs görülmemiştir. Ama uluslararası seyahat kapsamında 2019nCoV ülkemize gelebilir. Kişiden kişiye yayılmanın önemli olması ve bazı virüslerin oldukça bulaşıcı olması nedenleriyle yeni virüs çok ciddi bir halk sağlığı tehdidi oluşturabilir. Buna karşı şimdilik proaktif hazırlık önlemleri alınabilir.

Tehdit

Önümüzdeki günlerde Türkiye'de de ilk vakaların ortaya çıkması ile bu virüsün yayılması muhtemeldir. Daha önce MERS ve SARS gibi hastalıklarda olduğu gibi, kişiden kişiye yayılma ile salgınlar oluşabilir.

Öneriler

Bu yeni virüsün Türkiye kamuoyuna yönelik acil riskinin şu anda düşük olduğuna inanılmakla birlikte (onaylanmış bir vaka ya da şüpheli bir vaka yoktur), herkes bu ortaya çıkan halk sağlığı tehdidine yanıt verilmesine yardımcı olmak için şunları yapabilir:

- **Herkes için:** Solunum hastalığı mevsimi içerisinde olduğumuzdan gribe karşı aşı olunabilir. Mikropların yayılmasını durdurmak için **Önleme** başlığı altında verilen günlük önleyici tedbirler uygulanabilir. Hekiminiz tarafından reçete edildiği takdirde grip antivirallerinin belirtildiği şekilde alınması önerilir.
- **Sağlık profesyonelleri için:**
 - Wuhan, Çin'e seyahat öyküsü olan ve ateş ve solunum semptomları olan kişilerin arayışında olun.
 - 2109-nCoV hastasına bakan bir sağlık uzmanıysanız, lütfen kendinize dikkat edin ve önerilen enfeksiyon kontrol prosedürlerini izleyin .
- **Devlet için:**
 - Uluslararası havaalanlarında ve limanlarda yapıldığı üzere giriş taramalarına devam edilmesi, daha fazla değerlendirme ve semptomatik tedavi için seyahat edenlerin erken tespit edilmesi ve böylece hastalığın ithalatının önlenmesi,
 - Belirti ve semptomların kontrol edilmesini (38 ° üzerinde ateş, öksürük), yüksek riskli temaslara veya varsayılan hayvan kaynağına potansiyel maruz kalma ile ilgili olarak etkilenen bölgeleri terk eden solunum yolu enfeksiyonu semptomları olan yolcularla röportaj ve belirtileri gösteren yolcuların ileri inceleme altına alınması için izole edilmesi ve temas ettiği kişilerin araştırılması önerilir.

Kaynak

1. 2019 Novel Coronavirus, Wuhan, China. Web: <https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/locations-confirmed-cases.html#map> (Erişim: 27 Ocak 2020).
2. Novel Coronavirus. Web: <https://www.who.int/emergencies/novel-coronavirus> (Erişim: 27 Ocak 2020).
3. Novel Coronavirus (2019-nCoV) Situation Report-6. 26 January 2020. Web: https://www.who.int/docs/default-source/coronaviruse/situation-reports/20200126-sitrep-6-2019--ncov.pdf?sfvrsn=beae0c_4 (Erişim: 27 Ocak 2020).